

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-838

4.10.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – opphør grunnet sen betaling – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 12.4.22 til og med 21.4.22. Kjøretøyet ble oppført som uforsikret som følge av at forsikringen som var tegnet hadde gått til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 21.4.22 inn i TFFAuto at forsikringen hadde opphørt 11.4.22.

Klager bestred illeggelsen og anførte at det måtte gis dispensasjon fra det ilagte gebyret.

Trafikkforsikringsforeningen fastholdt gebyrileggelsen og anførte at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at det måtte gis delvis dispensasjon som følge av

forsikringsselskapets sene melding i TFFAuto om at forsikringen var opphørt. Basert på en konkret vurdering kom nemnda til at det måtte gis dispensasjon for gebyrplikten i syv dager.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn, jf. bilansvarslova § 17a.

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn med registreringsnummer (...). Total gebyrperiode er fra og med 12.4.22 til og med 21.4.22.

Det fremkommer av opplysninger innhentet fra TFFAuto at kjøretøyet var forsikret i WaterCircles Forsikring (heretter "forsikringsselskapet") frem til 11.4.22, før forsikringen ble avsluttet på grunn av manglende betaling. Kjøretøyet ble forsikret på nytt i forsikringsselskapet fra og med 22.4.22.

Den 21.4.22 la forsikringsselskapet inn i TFFAuto at garantien var trukket fra den 11.4.22.

Trafikkforsikringsforeningen varslet klager om at kjøretøyet var uforsikret den 22.4.22.

Klager har forklart at han, som følge av en skatterefusjon, ble kategorisert som en dårlig betaler. Som en følge av klassifiseringen hadde klager problemer med å finne et forsikringsselskap som tilbød månedlige avdrag. Forsikringsselskapet aksepterte imidlertid å tilby slik dekning.

Klager har videre forklart:

I etterkant av situasjonen avtalte jeg med kontaktpersonen at jeg ved full betaling av gjelden til skatteetaten og sletting fra bisnodesystemet skulle redusere forsikringen min til en pris tilsvarende andre forsikringsselskaper.

Da jeg så at dette ikke skjer ifølge diskusjonen fra starten, etter at jeg betalte gjelden til skatteetaten og jeg ble slettet fra bisnodesystemet som dårlig betaler, tok jeg kontakt med et annet forsikringsselskap for å gi meg et bedre tilbud.

Jeg ble kontaktet på telefon av kontaktpersonen fra WaterCircles den 21/04 for å foreta betalingen, fordi jeg glemte å betale de 2 siste fakturaene, betalingen gjorde jeg rett etter slutten av telefonsamtalen (jeg nevner at jeg ikke ble advart skriftlig for manglende betaling og de mottatte fakturaene ikke hadde mulighet til å betale med avtalegiro).

I mellomtiden har jeg sendt inn prosedyren for å bytte forsikringsselskap, og jeg har kunngjort personen fra WaterCircles. At jeg vil bytte selskap (damen ble forstyrret av denne avgjørelsen min).

Da ble jeg bøtelagt for uforsikrede kjøretøy. Jeg spurte WaterCircles om forklaringer, forklaringene var uklare for meg hvorfor jeg har 10 dager som uforsikret siden jeg betalte alt, hver faktura, og jeg ikke engang mottok en advarsel.

I e-post til kontaktperson i selskapet datert 10.5.22, uttaler klager videre:

(...)

Og den trafikkavgift til staten kom i tillegg etter jeg flyttet til en andre selskap fordi du sa hvis jeg betale så snart så mulig etter vi snakket på tlf, du fikset det, sant? Jeg flyttet og plutselig jeg fikk faktura fra vegvesen....

Og hvis det er som du sier (10 dager uforsikret) hvorfor jeg ikke fikk en offisiell advarsel på e-post ?

(...)

Forsikringen ble satt i kraft igjen fra den 22.4.22.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager gebyr den 22.4.22. Klager fremmet klage mot gebyret den 10.5.22.

Trafikkforsikringsforeningen fant ut fra det som var fremkommet ikke grunnlag for å endre sitt standpunkt, og saken ble derfor oversendt til Finansklagenemnda (FinKN) for overprøving 31.5.22.

Klager sendte opprettholdelse den 13.6.22.

Klager har avvist at det er grunnlag for å ilegge gebyr, og har i korte trekk anført at han var i god tro om at forsikringen var i orden.

Fra klagers side erkjennes at han glemte å betale to fakturaer, men at han betalte disse umiddelbart etter å ha blitt kontaktet pr. telefon fra forsikringsselskapet i anledning forholdet.

Klager anfører videre at han ikke fikk noe varsel om at klagers kjøretøy var uforsikret, eller at det ville påløpe gebyr fra TFF for uforsikret kjøretøy.

Trafikkforsikringsforeningen har fastholdt at vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, og har i hovedsak anført at bruddet på plikten til å tegne forsikring ikke kan anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Det er vist til at klager selv er ansvarlig for å betale premie i tide, og at forsikringsselskapet har overholdt ordinære purreutiner. Klager er også blitt informert på SMS.

Gebyrkravet ble sendt til klagers Digipost den 22.4.22. Trafikkforsikringsforeningen anser etter dette at gebyrkravet er betryggende avsendt og mottatt.

Trafikkforsikringsforeningen fremholder at selskapet var i kontakt med klager ved flere anledninger og skal ha gitt klager beskjed om at konsekvensen ved manglende betaling ville være at forsikringen gikk til opphør. Fra forklaring Trafikkforsikringsforeningen har mottatt fra selskapet hitsettes:

Rådgiver har tatt kontakt med klager flere ganger på telefon. Den dagen han valgte å betale så var avtalen hans allerede terminert. Kunden hadde frist på betaling til 11.04.2022 og betaling ble registrert 21.04.22. Kunden fikk således 10 dager med bøter pga. han rett og slett ikke betalte i tide.

KAM har hatt dialog med kunden hele veien og prøvd å forklare på best mulig måte. FT. nektet og forholde seg til det han blir informert om. Han trodde han kunne bare gå fra ett selskap til et annet ut en måneds oppsigelse.

KAM har informert kunden at det blir dagsbøter når han ikke betaler regningene sine. KAM har prøvd sitt ytterste for å forklare.

Selv om klager ikke fikk tilsendt varsel fra Trafikksforsikringsforeningen om at kjøretøyet var uforsikret før den 21.4.22, kan ikke Trafikksforsikringsforeningen se at brudd på forsikringsplikten skyldes forhold utenfor klagers kontroll. Fra Trafikksforsikringsforeningen sin side anføres at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt.

Trafikksforsikringsforeningen viser videre til at forsikringsselskapet flere ganger har vært i kontakt med klager på telefon og informert om konsekvensene av manglende betaling.

Trafikksforsikringsforeningen anfører at klager bevisst ikke har forholdt seg til forsikringsselskapets informasjon og klager var kjent med at fakturaer ikke ble betalt.

Fra Trafikksforsikringsforeningen sin side vises det også til kjennelse fra Agder lagmannsrett, LA-2021-26368.

Trafikksforsikringsforeningen har, på bakgrunn av ovennevnte, fastholdt at det er grunnlag for å ilegge gebyr i saken.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet konkluderte med at det var grunnlag for å ilegge gebyret da kjøretøyet var oppført som registrert og forsikringspliktig i perioden. Sekretariatet fant imidlertid under tvil at deler av gebyret måtte ettergis grunnet sen innmelding i TFFAuto om opphørt forsikring. Fra sekretariatets vurdering hitsettes:

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a.

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren avkjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgnkjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det aktuelle kjøretøyet var ikke forsikret i perioden fra og med 12.4.22 til og med 21.4.22, og gebyr kan ilegges. Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for å dispensere, helt eller delvis, fra det ilagte gebyret.

Trafikksforsikringsforeningen kan etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafiktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

I sakens anledning viser vi til tidligere nemndsuttalelse FinKN 2021-860 hvor klager ble ilagt gebyr for perioden 3.6.20 til og med 10.6.20 fordi forsikringen hadde gått til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la inn i TFFAuto den 9.6.20 at forsikringen var opphørt 2.6.20. Klageri denne saken anførte to grunner for dispensasjon. Det første var at klager hadde avtalt utsettelse av betaling med forsikringsselskapet, nemnda fant imidlertid ikke at dette var sannsynliggjort.

Nemnda kom imidlertid til at det var grunnlag for delvis dispensasjon fra gebyrplikten som følge av at selskapet først 8 dager etter at forsikringen var gått til opphør, meldte dette inn til TFFAuto. Nemnda uttalte:

Spørsmålet som da reiser seg, er om en så vidt sen melding om opphørt forsikring bør lede til at det gis delvis dispensasjon for det ilagte gebyret. Etter nemndas syn bør utgangspunktet være at forsikringsselskapene melder fra om utgått forsikring den dagen kjøretøyet ikke lenger er forsikret. Når selskapene ikke melder umiddelbart opphør, skyldes det antagelig at de tar høyde for at betaling kan finne sted siste dag, og at det kan ta én–to dager før innbetalingen registreres. Hovedformålet bak gebyrordningen er å hindre at motorkjøretøyer er uforsikret. Gebyrforskriften § 6 første ledd første setning lyder slik:

Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstager av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen.

Bestemmelsen viser at lovgiver, ved å innføre elektronisk varsling, ønsker å gi forsikringstagerne mulighet for snarest mulig å ordne sine forsikringsforhold, men også at dette forutsetter at forsikringsselskapene melder fra til TFFAuto så snart som mulig etter at kjøretøyet er uforsikret. Dette formålet ivaretas etter nemndas syn best ved at forsikringsselskapene melder opphør første dag kjøretøyet ble uforsikret, men uansett senest to dager etter at forsikringen utløp. Dette vil også være en fordel for den gebyrpliktige, som, selv om han har fått varsel om at forsikringen opphører en bestemt dato, gis en siste mulighet til å ordne opp i forholdet så tidlig som mulig og med minst mulig gebyr.

Selskapene er selvsagt klar over at deres ansvar overfor eventuelle skadelidte først opphører en måned etter at opphøret er meldt inn i TFFAuto, jf. forsikringsavtaleloven § 7-7, men det kan ikke etter nemndas syn være avgjørende for spørsmålet om når melding om opphør bør gis i forhold til de som står i fare for å måtte betale gebyr for manglende forsikring.

Nemnda tar i denne konkrete saken utgangspunkt i at klager brakte forsikringen i orden dagen etter at han fikk gebyret. Slik nemnda ser det, var det illeggelsen av gebyr som var årsaken til at ny forsikring ble tegnet. Hadde forsikringsselskapet meldt fra om opphøret av forsikringen senest den 4.6., legger nemnda til grunn at gebyr hadde blitt ilagt 5.6., og forholdet ville da, med overveiende grad av sannsynlighet, ha blitt brakt i orden 6.6.20 selv om det er en lørdag.

Nemnda er etter dette blitt stående ved at klager kun bør betale gebyr for perioden 3.–5.6.20, idet det gis dispensasjon for tidsrommet 6.–10.6.20.

Etter sekretariatets syn er denne saken sammenlignbar med ovennevnte nemndavgjørelse.

Forsikringsselskapet la først inn den 21.4.22 at kjøretøyet var uforsikret fra 12.4.22, og det resulterte i varsling fra TFF til klager samme dag. Klager var i kontakt med forsikringsselskapet 21.4.22 og fikk ordnet med forsikring fra og med 22.4.22.

Som i ovennevnte nemndsuttalelse, så har klager mottatt varsel fra forsikringsselskapet om opphør av forsikringen, men rask varsling fra forsikringsselskapet gir klager en siste mulighet til å ordne opp i forhold så tidlig som mulig og med minst mulig gebyr.

I likhet med ovennevnte nemndavgjørelse må det også i vår sak vurderes om det er grunnlag for å gi dispensasjon på bakgrunn av sen innmelding i TFFAuto. Forsikringsselskapet la inn i TFFAuto den 21.4.22 at forsikringen hadde gått til opphør den 12.4.22. Klager tegnet ny forsikring 22.4.22.

Basert på foreliggende korrespondanse i saken, er det etter sekretariatets oppfatning noe uklart om det var varselet fra TFF som var den utløsende årsak til at klager fikk tegnet ny forsikring igjen. Vårt syn kan det imidlertid ikke konkluderes med at varselet ikke hadde betydning for at klager ordnet ny forsikring på kjøretøyet. Hadde forsikringsselskapet meldt fra om opphøret dagen etter opphør den 12.4.22, og senest 13.4.22, ville gebyr blitt ilagt enten 13.4.22 eller 14.4.22 og formodentlig brakt til orden med en gang etter dette.

Under noe tvil er sekretariatet, basert på tidligere nemndspraksis, av den oppfatning at klager etter dette må gis delvis medhold. Gebyr for perioden fra og med 15.4.22 til og med 21.4.22 må ettergis. Gebyr for perioden fra og med 12.4.22 til og med 14.4.22 må betales.

(...)

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda har i sin praksis gitt delvis dispensasjon i de tilfellene der forsikringsselskapet har gitt melding om opphørt forsikring med "tilbakevirkende kraft" slik som i dette tilfellet der selskapet la inn opphørmelding 21.4.22 om at forsikringen opphørte 11.4.22. Betingelsen for dispensasjon i slike tilfeller er at det anses overveiende sannsynlig at forsikringen hadde blitt brakt i orden på et tidligere tidspunkt dersom eieren hadde blitt varslet tidligere.

Trafikkforsikringsforeningen har i flere saker bedt om behandling i nemnd under henvisning til en kjennelse avsagt av Agder lagmannsrett (LA-2021-26368). Nemnda har i flere av sine avgjørelser sett bort fra denne avgjørelsen fordi den etter nemndas syn ikke har overføringsverdi til spørsmålet om dispensasjon. Generelt bemerker nemnda at en kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsrett av flere grunner har begrenset verdi som rettskilde. I en avgjørelse i nemnda etter møte 17.8.22 tok nemnda likevel opp denne tråden og kommenterte Trafikkforsikringsforeningens argumentasjon på denne måten:

Nemnda forsøker å begrunne sine avgjørelser med de faktiske og rettslige forhold som nemnda anser relevante i den enkelte sak. Trafikkforsikringsforeningen har gjentatte ganger vist til en avgjørelse i Agder lagmannsrett (LA-2021-26368) som er godt kjent for nemnda, men som etter nemndas syn er uten overføringsverdi til vår sak. Hovedanførselen i lagmannsrettssaken fra vedkommende som var ilagt gebyr, var at "kravet som er søkt sikret gjennom utleggsbegjæringen (tvangsgrunnlaget) er ugyldig da det bygger på forskrifter om illeggelse av gebyr og TFFs praktisering av denne som ikke er i samsvar med grunnleggende forvaltningsrettslige krav om forhåndsvarsling og lovgiverens intensjoner." Lagmannsretten kom til at denne anførselen ikke kunne føre frem – forskriften var lovlig vedtatt og kunngjort og TFFs praktisering var i tråd med forskriften. Dette er imidlertid ikke spørsmålet i de dispensasjonssakene som nemnda har avgjort tidligere og heller ikke i nærværende sak. Spørsmålet er ikke om Trafikkforsikringsforeningen har overholdt sin varslingsplikt, men om forsikringsselskapenes uheldige praksis bør lede til reduksjon av gebyret etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet.

Hovedspørsmålet i dispensasjonssakene er om det lå utenfor klagerens "kontrollsfære" å begrense gebyrperioden til et minimum. Dette ligger i krysningpunktet mellom lovgivers ønske om at flest mulig kjøretøy skal være forsikret til enhver tid, men samtidig et uttrykt ønske om å begrense gebyrperioden så mye som mulig.

Nemnda har tidligere uttalt at forsikringsselskapene helst bør melde opphør samtidig med at forsikringen opphører, men med åpning for et slingringsmonn på inntil et par dager for å fange opp om betaling likevel har funnet sted på fristens siste dag.

I den foreliggende saken har klager bekreftet at han ble oppringt av en representant for sitt forsikringsselskap den 21.4.22. Han fikk beskjed om at to fakturaer var misligholdt, og han valgte da å betale disse samme dag som også er den dagen forsikringsselskapet meldte inn at forsikringen var opphørt fra 11. april. Dagen etter betalingen, den 22. april, la forsikringsselskapet inn at forsikringen var i kraft igjen. Trafikkforsikringsforeningen sendte samme dag varsel til klager om at det var påløpt gebyr. Varsel ble sendt både på SMS og e-post.

Situasjonen er således at det var henvendelsen fra forsikringsselskapet som i dette tilfellet var den direkte årsak til at forsikringen ble friskmeldt, ikke varselet fra Trafikkforsikringsforeningen. Problemstillingen blir imidlertid etter nemndas syn den samme, nemlig at klager som følge av selskapets sene innmelding ble fratatt muligheten til å redusere gebyrperioden. Dersom selskapet hadde meldt opphør 12. april eller på en av de nærmest følgende dagene uten på forhånd å kontakte klager, ville han også da blitt varslet av Trafikkforsikringsforeningen umiddelbart, og nemnda anser det i så fall overveiende sannsynlig at klager straks ville ordnet opp med sitt selskap eller tegnet ny forsikring. Det var tilstrekkelig med henvendelsen fra eget selskap. Et varsel om gebyr antas etter nemndas syn å være et sterkere virkemiddel.

Nemnda er etter dette kommet til samme resultat som sekretariatet om at det er grunnlag for å gi delvis dispensasjon ved at gebyrperioden reduseres. Sekretariatet har uttalt at det bør gis dispensasjon for perioden fra og med 15.4.22 til og med 21.4.22 slik at klager må betale for perioden fra og med 12.4.22 til og med 15.4.22. Det skjønn som her er utøvd, ligger innenfor de rammer nemnda i tidligere avgjørelser har trukket opp.

Klager gis etter dette delvis medhold slik at han kun plikter å betale for perioden fra og med 12.4.22 til og med 15.4.22, i alt fire dager.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).